

Protokół

z kontroli problemowej przeprowadzonej w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kielcach przy ul. Mieszka I 79

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Autyzmem w Kielcach jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej prowadzoną przez Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział Kielce. Mieści się w parterowym budynku przy ul. Mieszka I 79.

ŚDS posługuje się NIP-em 959-15-08-225 i REGON-em 290486816-00032.

Obowiązki Prezesa Zarządu KTA O/Kielce od 1994 r. do 7 lipca 2012 r. pełniła Pani Teresa Boksa, która od 2001 r. do 30 listopada 2011 r. była również Kierownikiem ŚDS. Od 1 grudnia 2011 r. Kierownikiem ŚDS jest Pani Paulina Papka, która 7 lipca 2012 została powołana na Prezesa Zarządu Towarzystwa. Organem nadzoru nad Stowarzyszeniem zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym sprawuje Komisja Rewizyjna, a Kierownik Domu obowiązany jest do przestrzegania uchwał i poleceń wydawanych przez Zarząd KTA O/Kielce. Do wydawania poleceń służbowych w imieniu Zarządu umocowany jest Prezes lub jego zastępca.

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Autyzmem w Kielcach powstał w 1998 roku na podstawie Uchwały Zarządu Krajowego Towarzystwa Autyzmu O/Kielce z dnia 20 kwietnia 1998 r. o podjęciu decyzji o powołaniu dziennego Środowiskowego Domu Samopomocy.

Budynek, w którym działa ŚDS został użyczony KTA O/Kielce przez Gminę Kielce na czas nieokreślony na podstawie *Umowy użyczenia* z dnia 1 kwietnia 1998 r. pomiędzy Miejskim Zarządem Budynków w Kielcach a Krajowym Towarzystwem Autyzmu Oddział w Kielcach.

KTA O/Kielce realizuje zadanie z zakresu administracji rządowej – prowadzenie środowiskowego domu samopomocy – na zlecenie Miasta Kielce na podstawie porozumień zawieranych na każdy rok budżetowy. W badanym okresie obowiązywały Porozumienia: z dnia 4 stycznia 2012 r. Nr W/P/1/EKS/1/UM/8/2012 oraz z dnia 16 stycznia 2013 r. Nr W/P/1/EKS/1/UM/166/2013.

Środowiskowy Dom Samopomocy działa w oparciu o:

1. Statut z dnia 14 września 2001 r. Zespół kontrolny stwierdził, że w/w dokument zawiera następujące nieprawidłowości:
  - 1) w § 1 przytoczono nieobowiązujące akty prawne: ustawę o ochronie zdrowia psychicznego i ustawę o pomocy społecznej,
  - 2) w § 1 pkt d) wskazano na „Decyzję” KTA O/Kielce o powołaniu placówki, a powinna być „Uchwała Zarządu” KTA O/Kielce,
  - 3) w § 8 pkt c) zapisano, że „fundusze na utrzymanie placówki pochodzą z ewentualnej odpłatności użytkowników w wysokości określonej indywidualnie decyzją administracyjną Ośrodka Pomocy Społecznej” – co jest niezgodne z przepisami ustawy o pomocy społecznej.
2. Regulamin funkcjonowania ŚDS z dnia 12 października 2001 r., zmieniony aneksem z dnia 15 maja 2003 r. Zespół kontrolny stwierdził, że w/w dokument zawiera nieaktualne informacje na temat godzin funkcjonowania placówki oraz nieprawidłowy zapis w pkt 2: „Warunkiem uczestnictwa w zajęciach Ośrodka i korzystanie z jego pomocy jest decyzja właściwego, odnośnie do miejsca zamieszkania Ośrodka Pomocy Społecznej.” Wskazana wyżej część zdania jest niezgodna z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
3. Roczny plan pracy na 2012 i 2013 r.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numery i daty upoważnienia do kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Katarzyna Turkowska – starszy specjalista w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego, działająca na podstawie upoważnienia do kontroli nr 228/2013 z dnia 25 marca 2013 roku wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską – koordynator kontroli.
2. Magdalena Pracon – starszy inspektor w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - działająca na podstawie upoważnienia do kontroli nr 229/2013 z dnia 25 marca 2013 roku wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do Książki kontroli Środowiskowego Domu Samopomocy Krajowego Towarzystwa Autyzmu w Kielcach pod pozycją 1/2013.

III. Data rozpoczęcia kontroli i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 26-27 marca 2013 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o art. 22 ustawy z dn. 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.), przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy z dn. 9 grudnia 2010 roku (Dz. U. Nr 238, poz. 1586), przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 roku do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli było:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.
2. Analiza prawidłowości przebiegu procesu przyjmowania uczestników do Domu.
3. Ocena postępowania wspierająco-aktywizującego.
4. Analiza wykorzystania miejsc.

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką dziennego typu C prowadzoną przez Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Kielcach. Funkcjonuje przez pięć dni w tygodniu w godzinach od 7⁰⁰ do 16³⁰.

Głównym celem działalności Domu jest zapewnienie osobom z autyzmem dziennej opieki oraz zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb zdrowotnych,

rewalidacyjnych i rehabilitacyjnych oraz przygotowanie do aktywnego i twórczego życia w społeczeństwie. Do ŚDS skierowanych decyzją administracyjną jest 19 osób.

Łączna powierzchnia użytkowa ośrodka wsparcia wynosi 257m² na jednego uczestnika przypada 12,8 m².

W Środowiskowym Domu Samopomocy znajdują się następujące pomieszczenia:

1. wydzielone pomieszczenie kuchenne z niezbędnymi urządzeniami i sprzętem AGD, pełniące funkcję pracowni kulinarnej wraz z jadalnią,
2. 4 pokoje do indywidualnego poradnictwa psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego, logopedycznego,
3. 2 łazienki wyposażone w natrysk, oraz toalety osobno dla kobiet i mężczyzn,
4. toaleta dla personelu.

Ośrodek jest wyposażony w sprzęt niezbędny do realizacji zadań wspierająco-aktywizujących m.in. bieżnię, rowerki treningowe, piłki, stoły do gier, programy edukacyjne, pomoce terapeutyczne, pomoce biurowe, plastyczne, tablicę interaktywną oraz sprzęt AGD tj. kuchenka mikrofalowa, czajnik elektryczny, toster, gofrownica, frytkownica, itp.

Na dzień kontroli budynek spełniał standard usług określony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy z dnia 9 grudnia 2010 r.

Ad. 1 Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Kielcach na dzień kontroli zatrudnionych było 8 pracowników merytorycznych (na 5 i $\frac{3}{4}$ etatu) na następujących stanowiskach pracy: kierownik, 3 pedagogów-terapeutów, terapeuta zajęciowy, fizjoterapeuta, muzykoterapeuta pielęgniarka (zał. nr 1 kwalifikacje zawodowe osób zatrudnionych w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kielcach).

Przedmiotem kontroli było zbadanie kwalifikacji oraz stażu pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi pracowników zatrudnionych w Środowiskowym Domu Samopomocy.

Z analizy akt osobowych kadry merytorycznej wynika, że kwalifikacje pracowników ośrodka wsparcia są zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy

i Polityki Społecznej. Natomiast kierownik domu Pani Paulina Papka (zatrudniona na ½ etatu jako kierownik Domu oraz ½ etatu w KTA O/Kielce) posiada odpowiedni staż pracy określony w art. 122 ust 1 ustawy o pomocy społecznej, ale nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego jest zgodny z §12 ust.1 i wynosi 5 i ¾ etatu.

Ad 2. Analiza prawidłowości przebiegu procesu przyjmowania uczestników Domu.

Osoba zainteresowana uczestnictwem w zajęciach w Środowiskowego Domu Samopomocy składa podanie o przyjęcie do Domu w Ośrodku Pomocy Społecznej, który – po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i skompletowaniu wymaganych dokumentów tj. zaświadczenia od lekarza psychiatry lub neurologa, zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia i braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach domu, orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Decyzje wydawane są na pół roku z możliwością przedłużenia na wniosek strony. W przypadku gdy osoba zainteresowana pochodzi z innej gminy ośrodek pomocy społecznej tej gminy przekazuje wszystkie dokumenty do MOPR w Kielcach. Na podstawie zgromadzonych dokumentów oraz wywiadu środowiskowego MOPR wydaje decyzję administracyjną o przyznaniu pomocy w formie pobytu w Środowiskowym Domu Samopomocy dla Osób z Autyzmem.

Zespół kontrolerów ustalił, że uczestnicy pochodzą między innymi z Pierzchnicy, Łagowa, Iwanisk, Łącznej. Żadna z tych Gmin nie ma podpisanego z Gminą Kielce porozumienia odnośnie kierowania osób do ŚDS. Powyższa sytuacja jest niezgodna z § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w którym jest mowa „jeżeli gmina lub powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby nie prowadzą ani nie zlecają prowadzenia domu, wówczas osoba może być skierowana do domu prowadzonego przez inną gminę lub inny powiat, któremu odpowiedni organ jednostki samorządu terytorialnego właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do domu powierzył, w drodze porozumienia, realizację zadania publicznego”.

Dokumentacja indywidualna prowadzona jest w teczkach osobowych beneficjentów, w skład których wchodzi m.in.:

1. decyzje administracyjne,

2. orzeczenie o st. niepełnosprawności,
3. indywidualny program terapeutyczny na dany rok, podpisany przez członków zespołu terapeutycznego oraz przez uczestnika lub opiekuna,
4. ocena realizacji indywidualnego programu wspierająco-aktywizującego, opinia psychologiczna, opis funkcjonowania podopiecznego, test osiągnięć podopiecznego.

Kontroli poddano losowo wybrane akta uczestników o następujących numerach:

MOPR-81272/590/1/2013, MOPR-81272/13764/1/2013,
MOPR-81272/14259/1/2013, MOPR-81272/14821/1/2013,
MOPR-81272/590/1/2013, MOPR-81272/11854/1/2013,
MOPR-81272/11854/1/2012, MOPR-81272/11854/2/2012,
MOPR-81272/11597/1/2013, MOPR-81272/11597/2/2012,
MOPR-81272/11597/1/2012, MOPR-81272/15435/1/2013,
MOPR-81272/4073/1/2013, MOPR-81272/4073/2/2012,
MOPR-81272/6619/1/2013, MOPR-81272/6619/2/2012,
MOPR-81272/6619/1/2012

W przypadku osób, które po raz pierwszy wystąpiły o skierowanie do ŚDS, decyzję administracyjną wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż 3 miesiące, konieczny do dokonania przez zespół wspierająco-aktywizujący oceny możliwości zaproponowania osobie indywidualnego planu wspierająco-aktywizującego oraz okresu jaki będzie niezbędny do jego realizacji.

Skontrolowane teczki zawierały dokumenty określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy z dnia 9 grudnia 2010 r. Do prowadzonej dokumentacji nie wniesiono zastrzeżeń.

Ad 3. Ocena postępowania wspierająco - aktywizującego

Osoby przebywające na terenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Kielcach przy ul. Mieszka I korzystają z zajęć i treningów, których celem jest zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej oraz integracja społeczna.

Postępowanie wspierająco-aktywizujące obejmuje: trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania środkami finansowymi, trening podstawowych umiejętności

prowadzenia rozmowy, trening zaradności życiowej, zajęcia techniczne i plastyczne, nauka obsługi komputera, grupowe śpiewanie, relaksacja, rytmika, fizjoterapia, zajęcia z organizowania i spędzania czasu wolnego, gry wspólne, biblioterapia, kącik radiowy, kształtowanie pozytywnych relacji z otoczeniem, zajęcia sportowe.

Postępowanie wspierająco – aktywizujące jest prowadzone również przez psychologa w postaci terapii indywidualnej i grupowej, której celem jest wzbudzanie zaufania użytkowników, redukcja lęku, pomoc w adaptacji do nowych sytuacji, udzielanie wsparcia w sytuacjach trudnych itp.

Zespół wspierająco – aktywizujący spotyka się na codziennie w celu omawiania bieżących spraw dotyczących funkcjonowania uczestników na zajęciach Domu.

Każdy z członków zespołu prowadzi Dziennik pracy pracowników, który zawiera między innymi: obecność uczestników na zajęciach, temat prowadzonych zajęć, cel zajęć, metody pracy, środki dydaktyczne, przebieg zajęć, podsumowanie zajęć oraz zbiorcze miesięczne podsumowanie zajęć.

Ponadto dokumentacja zbiorcza zawiera: numer decyzji administracyjnej, nazwisko i imię uczestnika, datę urodzenia, numer PESEL, adres zamieszkania, nr telefonu uczestnika, imię i nazwisko opiekuna, adres zamieszkania opiekuna,

Skontrolowane akta zawierają informacje określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy z dnia 9 grudnia 2010r. Do prowadzonej dokumentacji nie wnosi się zastrzeżeń.

Ad 4. Analiza wykorzystania miejsc.

Z przedłożonych do kontroli list obecności uczestników ŚDS wynika, iż w badanym okresie w zajęciach uczestniczyło średnio:

Miesiąc	Liczba przyznanych miejsc	Liczba uczestników osiadających aktualne decyzje	Średnia dzienna liczba uczestników
2012			
styczeń	19	19	10,71
luty	19	18	8,44

marzec	19	18	10,43
kwiecień	19	18	9,35
maj	19	21	13,38
czerwiec	19	21	12,60
lipiec	19	20	10,36
sierpień	19	20	12,59
wrzesień	19	20	15,20
październik	19	21	15,57
listopad	19	21	15,81
grudzień	19	21	15,58
ogółem	19	20	12,50
2013			
styczeń	19	21	14,73
luty	19	21	16,50
marzec	19	22	16,16
ogółem	19	21	15.80

Z powyższego zestawienia wynika, iż frekwencja na zajęciach w roku 2012 kształtowała się na poziomie niskim i wynosiła średnio 12,50 osoby co stanowi 63% wszystkich uczestników. W trzech pierwszych miesiącach 2013 r., frekwencja wzrosła, ale nadal utrzymywała się na niezadowalającym poziomie – 74%. Powyższa sytuacja spowodowana była tym, iż kilku uczestników brało udział w zajęciach tylko raz w tygodniu ze względu na objęcie nauczaniem indywidualnym. Ponieważ w decyzjach administracyjnych tych osób nie był ten fakt zaznaczony, obecności były liczone za każdy dzień, stąd tak niski wskaźnik obecności.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kielcach prawidłowo realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Dokumentacja indywidualna i zbiorcza jest prowadzona zgodnie z w/w rozporządzeniem.

W ocenie inspektorów proces przyjmowania uczestników do Środowiskowego Domu Samopomocy jest zgodny z §7 pkt 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Działalność merytoryczna placówki nie budzi zastrzeżeń. Treningi oferowane przez Dom są dostosowane do możliwości psychofizycznych uczestników. Postępowanie wspierające jest prowadzone przez kadrę z odpowiednim przygotowaniem merytorycznym. Natomiast kierownik domu posiada odpowiedni staż pracy określony w art. 122 ust 1 ustawy o pomocy społecznej, ale nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Standard usług w domu zdaniem inspektorów kontrolujących został spełniony zgodnie z §18 przytaczanego wyżej rozporządzenia.

Z analizy list obecności wynika, iż 2012 roku frekwencja w Środowiskowym Domu Samopomocy kształtowała się na poziomie około 63% wszystkich uczestników, a w 2013 do dnia kontroli nieznacznie wzrosła i wynosiła 74%. Powyższa sytuacja spowodowana była tym, iż kilku uczestników brało udział w zajęciach tylko raz w tygodniu ze względu na objęcie nauczaniem indywidualnym, ponieważ w decyzjach administracyjnych tych osób nie był ten fakt zaznaczony, obecności były liczone za każdy dzień, stąd tak niski wskaźnik obecności.

Statut oraz Regulamin funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy zawierają nieprawidłowości w zakresie nieobowiązujących aktów prawnych.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację,
- informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika oraz pracowników kontrolowanej jednostki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz

z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół sporządzono i podpisano 24 kwietnia 2013 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Turkowska

2. Magdalena Pracon

Ze strony kontrolowanej:

Paulina Papka – Kierownik ŚDS